

Vergaderjaar 1999–2000

26 576

Interdepartementaal beleidsonderzoek: Internationaal Onderwijs

Nr. 3

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWER- KING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 juli 2000

Met brief nr. 26 576, nr. 1, d.d. 31 mei 1999, ging U het Kabinetstandpunt toe t.a.v. de uitkomst van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) naar het Internationaal Onderwijs (IO). Daarin is toegezegd de Kamer over een jaar te zullen informeren over de wijze waarop de daarin aangekondigde maatregelen worden uitgewerkt. Deze toezegging is door mij herhaald tijdens het Algemeen Overleg met de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken en voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen op 18 november 1999.

Met deze brief wil ik U, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken, de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, informeren over de stand van zaken ten aanzien van deze uitwerking.

Als eerste is met het oog op interdepartementale beleidsafstemming de Interdepartementale Stuurgroep Internationaal Onderwijs (ISIO) opgericht, waarin naast BuZa/OS, ook OCenW, LNV, EZ, VROM, en VenW zitting hebben. De eerste taken van de stuurgroep omvatten het formuleren van een nieuw beleidskader voor IO dat met ODA-middelen wordt gefinancierd en het inventariseren van alle Nederlandse activiteiten, ODA en non-ODA, op het gebied van IO.

A Achtergrond van de vernieuwing van het IO-beleid.

1. Het IBO-IO (1997/1998) vond plaats in het kader van «Financiële Vernieuwing», op basis van de desbetreffende nota van het Ministerie van Financiën die in '94/'95 door de Tweede Kamer is aanvaard. Daarin staat bevordering van doeltreffender en doelmatiger gebruik van overheidsmiddelen centraal. Dit kan worden bereikt door invoering van output-financiering en het bevorderen van concurrentie. De vaste, historisch gegroeide, toedeling van IO-middelen aan een aantal instellingen stond daarmee ter discussie.

2. Doel van het IBO-IO was, mede in het licht van de uitgangspunten van het herijkt buitenlands beleid, na te gaan hoe de rol van IO in de internationale samenwerking kan worden versterkt. Het Kabinet (zie brief d.d. 31 mei 1999) heeft de aanbevelingen uit het IBO op hoofdlijnen onderschreven en besloten een aantal maatregelen te nemen ter bevordering van vraaggerichtheid, flexibiliteit, concentratie, concurrentie en transparantie in financiering op basis van output. Tevens dient het IO beter te worden afgestemd op de beleidsprioriteiten van BZ/OS en zal rekening worden gehouden met andere relevante aspecten van het buitenlands beleid en adviezen van andere departementen met betrekking tot de Nederlandse kennisinfrastructuur.
3. De aanpassing van het IO-beleid speelt zich af tegen de achtergrond van de nieuwe, door de Kamer aangenomen, uitgangspunten voor het bilaterale OS-beleid:
 - de vraag uit ontwikkelingslanden dient voorop te staan;
 - meer concentratie is nodig, zowel wat betreft landen als wat betreft thema's en sectoren;
4. Daarnaast dwingen de nieuwe Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) en de daarvan afgeleide subsidieregeling Ministerie van Buitenlandse Zaken, ons eveneens tot het transparant maken van de toedeling van subsidies en af te stappen van de vaste, historisch gegroeide, toedeling van middelen aan een beperkt aantal instellingen.

B. Stand van zaken van de uitwerking van het nieuwe IO-beleid.

1. Uitgangspunten en planning.
 Een door alle betrokkenen (departementen en het hoger onderwijsveld) gedeeld uitgangspunt is dat capaciteitsopbouw in ontwikkelingslanden door middel van institutionele versterking van hoger onderwijs- en opleidingscapaciteit en training van cruciaal belang is en dat Nederlandse (opleidings)instellingen hierin een belangrijke functie kunnen vervullen. Over de mate waarin IO-activiteiten aan moeten sluiten op het bilaterale Nederlandse OS-beleid in de gekozen landen, lopen de meningen echter uiteen en blijkt de problematiek complexer dan gedacht.
 Het intensief betrekken van het Nederlandse veld bij de uitwerking, het doen van aanvullend onderzoek en de noodzakelijke zorgvuldigheid bij beleidswijzigingen, maken voortgaand overleg met alle betrokkenen gewenst zodat alle relevante informatie en argumenten in de beleidsvorming kan worden betrokken.
 Dit impliceert enig uitstel, zowel wat betreft de afronding van de herformulering van het nieuwe beleid, als – logischerwijs – de daadwerkelijke start van de uitvoering van dit beleid. Er wordt vanuit gegaan dat dit laatste uiterlijk in 2002 zal plaatsvinden.
2. In uitvoering zijnde en voorgenomen activiteiten in het kader van de uitwerking van het nieuwe beleid.
 Inmiddels hebben zes ISIO-vergaderingen plaatsgevonden en heeft de stuurgroep twee werkgroepen ingesteld waarin ook vertegenwoordigers van de koepelorganisaties (VSNU, FION en HBO-raad) deelnemen:
 - Werkgroep beleidskader
 - Werkgroep financiering
 Beide werkgroepen hebben reeds enkele malen vergaderd en zullen voorstellen formuleren die in de ISIO en vervolgens de CORIA besproken zullen worden, waarna besluitvorming zal plaatsvinden.

 De belangrijkste zaken die in de werkgroep beleidskader aan de orde komen, zijn de mate van aansluiting van het IO bij het bilaterale

OS-beleid en meer in het bijzonder de keuze van landen, sectoren en thema's, alsmede het ontwerpen van een mechanisme voor vraag-articulatie en voor de wijze waarop het Nederlands aanbod kan worden gekoppeld aan deze vraag.

De werkgroep financiering is bezig met het in kaart brengen van de verschillende financieringsstromen naar de IO-instituten en van reeds opgedane ervaringen in Nederland met resultaatgerichte bekostiging bij vergelijkbare instellingen.

Er zijn en worden enkele deskstudies uitgezet om input te verzamelen voor het uit te werken beleidskader:

- een studie naar het beleid van enkele bilaterale donoren op het terrein van beurzenprogramma's;
- een soortgelijke studie naar capaciteitsopbouw op het terrein van hoger onderwijs en training;
- een inventarisatie van rapporten van internationale organisaties en bilaterale donoren naar de behoeften aan capaciteitsopbouw in OS-landen;
- een inventarisatie van de wijze waarop andere donoren Internationaal Onderwijs financieren.

Tevens zijn drie landenbezoeken voorzien door medewerkers – waarvan het eerste voor augustus a.s. is gepland – om na te gaan wat de mening is van verschillende actoren in OS-landen over de wijze waarop vraaggestuurdheid en aansluiting van het IO op het bilaterale programma het beste gestalte kunnen krijgen. Ter voorbereiding hiervan wordt bij een aantal relevante ambassades een enquête uitgezet.

Ter bevordering van de interdepartementale beleidsafstemming op het terrein van IO is tevens een inventarisatie gaande binnen alle betrokken departementen om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van alle Nederlandse IO-programma's en de uitgangspunten die daarvoor zijn geformuleerd, zowel uit ODA- als uit non-ODA-middelen gefinancierd.

Tot slot wil ik vermelden dat de IO-instellingen ITC, IHE, ISS, IHS en MSM en de desbetreffende universiteiten in lijn met HOOP2000 werken aan de (vijf) plandocumenten gericht op integratie per 1 januari 2002. Het overeengekomen traject voorziet in de opstelling van deze plandocumenten per 1 september 2000.

Ik hoop U met het bovenstaande voldoende te hebben geïnformeerd over de voortgang ten aanzien van de uitwerking van het IO-beleid.

Ik hoop U begin 2001 op de hoogte te stellen van de wijze waarop wij voornemens zijn de maatregelen uit te voeren.

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
E. L. Herfkens